

SÄRSKOLA

Nicklas Nilsson stämde Vellinge kommun för att felaktigt ha placerats i särskola. Någon upprättelse fick han inte. Istället måste han betala rättegångskostnaderna.

Han får betala notan efter psykologstrid

VELLINGE/TRELLEBORG

Nicklas Nilsson mobbades och fick gå i särskola i fem år innan han flyttades tillbaka till vanliga skolan. Psykologerna är oeniga om det var rätt eller fel. När han ville få sitt fall prövat slutade det med att han fick betala 270 000 kronor.

– Det är en käftsmäll för mig, säger han.

Redan när Nicklas Nilsson började i första klass 1994 upptäckte skolan att han hade läs och skrivsvårigheter. Han led troligtvis av dyslexi samt dyskalkyli (svårigheter med matematik) och fick stödundervisning. Det gjordes två intelligens-tester som visade att han hade låg IQ.

I fjärde klass hamnade han i en miljö med äldre elever och en omfattande mobbning startade. En gång lades hans kläder i toaletten och det urinerades på dem. Hans nya skor stals och han fick gå hem i strumplästen. Hans jacka revs sönder. I gymnastikens duschrum utsattes han för snärar av handdukar och han tvingades duscha under kallvattenkranen. Lärarna kände till detta och lät honom byta om i lärarens omklädningsrum, men mobbningen fortsatte ändå.

– Jag hade inte många

vänner, bara tre stycken men dem hade jag jättebra kontakt med, minns Nicklas Nilsson.

2000 gjorde Nicklas Nilsson intelligens-testet WISC-III ännu en gång. Han fick IQ 63. Gränsen för att tillhöra särskolans personkrets är 72. Efter samtal med föräldrar och lärare drog dåvarande skolpsykologen slutsatsen att han hade en lindrig utvecklingsstörning och särskolans rektor skrev in honom på särskolan. Nicklas Nilsson själv tror att föräldrarnas pågående skilsmässa påverkade hans resultat.

– Särskoleplaceringen var både bra och dåligt för mig. Vår skolgård var inhägnad, det gjorde att mobbarna inte kunde komma åt mig vilket var en lättnad. När jag gick utanför inhägnaden fick jag gömma mig från dem. Jag trodde jag hörde hemma på särskolan

och accepterade situationen, säger Nicklas Nilsson.

Åren gick och när han gick i tvåan på särgymnasiet tyckte Nicklas Nilssons mentor att det var konstigt att han gick i särskolan. Han hade mycket lättare för att lära än klasskamraterna. På BUP blev han, som då var knappt 18 år, testad av en ny psykolog. Enligt testet för 16-åringar hade han IQ 95. Enligt testet för 18-åringar hade han IQ 71. Enligt den nya psykologen var Nicklas Nilsson inte utvecklingsstörd utan hade en uppmärksamhetsstörning.

Nicklas Nilsson skrevs ut från särgymnasiet och fick börja på IV-programmet.

– Jag hade hela tiden målet att jag skulle komma in på transportprogrammet på gymnasiet och sedan bli lastbilschaufför. Det yrket har varit min dröm sedan jag var fem år, berättar Nicklas Nilsson.

Men när han var klar med nians kärnämnen kom nästa smäll. Han fick inte börja på gymnasiet eftersom han hunnit fylla 20 år.

– Utan gymnasiebetyg och med den särskolebakgrund jag har så hade jag inga chanser att få jobb, konstaterar Nicklas Nilsson, som bara haft lite strö-

jobb under sex års tid och inte mått bra psykiskt.

Vellinge kommuns uppmärksammade felplacering av tvillingarna Sjöholm gjorde att Nicklas Nilsson kontaktade kommunen.

– Jag ville ha upprättelse från kommunen, både gällande särskoleplaceringen och mobbningen. Jag begärde att få B- och C-körkortet betalt. Det tyckte jag var rimligt.

Men Vellinge kommun sa nej. Man anser att man inte gjort något fel eftersom att man vid tiden för beslutet hade anledning att tro att han hade en psykisk utvecklingsstörning.

Nicklas Nilsson fick stämma kommunen. Förhandlingen i Malmö tingsrätt blev något av ett psykologernas krig. Hans nya psykolog vidhöll att Nicklas Nilsson aldrig har varit utvecklingsstörd och fick stöd av andra experter. Den gamla skolpsykologen ifrågasatte detta och menade att Nicklas Nilsson kunde ha lärt sig att hantera testsituationen och därför fått bättre testresultat som vuxen (se sidoartikel).

Både tingsrätten och hovrätten kom fram till att det inte bevisats att Nicklas Nilsson inte hade en lindrig utvecklingsstörning 2000.

Därför måste han betala kommunens rättegångskostnader på sammanlagt 270 000 kronor.

– Jag ville ha ett svar som hjälpte mig, istället fick jag en käftsmäll. Jag har inte riktigt kunna ta in det, att jag ska vara skyldig kommunen pengar efter vad den har gjort mig.

Nicklas Nilsson är 27 år.

– Jag bor fortfarande hemma men vill verkligen få något eget nu. Det är klart att min bakgrund har gjort det svårt för mig att få ett eget boende och eget liv. Det sades till exempel till mig att jag aldrig skulle klara av att köra bil.

Men det blev inte så. Trots olyckskorparnas kraxande tog han ändå personbilskörkort i början av året och har idag ett jobb som budbilschaufför.

– Jag har haft oflyt i hela mitt liv, det är först det här året jag fått lite flyt. Jag hoppas också att man kontrollerar särskoleplaceringarna hårdare idag. Det är liv som förstörts.

TEXT: JAN SAMUELSSON
 jan.samuelsson@sydsvenskan.se

FOTO: HUSSEIN EL-ALAWI
 hussein-el-alawi@sydsvenskan.se

Skolpsykolog fick rätt

Tingsrätten och hovrätten anser att Nicklas Nilssons gamla skolpsykolog inte gjorde någon oriktig bedömning av honom, enligt den skollag som gällde år 2000.

Inte heller särskolerektorn gjorde något fel eftersom vid den här tidpunkten fick kommunerna själva tolka lagstiftningen om särskoleplacering. Det var först året efter, 2001, som Skolverket utfärdade råd och anvisningar om placeringar.

Rätten anser också att den nya psykologens test inte ger ett entydigt stöd för att han inte var lindrigt utvecklingsstörd. Vellinge kommun har därför, enligt Malmö tingsrätt och hovrätten, inte gjort sig skyldig till något fel eller försummelse. Detsamma när det gällde mobbningen, skolan gjorde vad den kunde.

Nicklas Nilssons juridiska ombud, jur kand Edgar Nissen, lämnade i tisdags in ett överklagande till Högsta domstolen.

– Kärnan i mitt resonemang är att tingsrätten har missförstått IQ-testen och har dessutom blandat ihop resultaten från testet för vuxna och testet för barn.

Edgar Nissen hävdar att det handlar om att återupp-rätta rättssäkerheten för de särskoleplacerade.

Samhället bör ta särskilt ansvar för de som inte har så lätt för sig men istället har de utsatts för ett godtycke beroende på vilken kommun de fötts i. Det verkar som Vellinge ville fylla den särskola de startat år 2000 och därför placerades flera elever som befann sig en sorts gräzon i den. Utgångspunkten är att Nicklas Nilsson inte är utvecklingsstörd och aldrig varit det.

– Alla experter är ense om att utvecklingsstörningar syns mer ju äldre personen är. Att Nicklas Nilsson nyss tagit körkort talar ju mot att han skulle ha en störning.

Nicklas Nilsson lät sig övertygas av en advokatkollega att driva processen och nu har han en skuld på 270 000 kronor, vilket ansvar har ni advokater?

– Han är i en fruktansvärd situation. Jag inträdde som ombud i november 2012, och målet inleddes i januari 2010. När jag kom in i bilden var målet alltså redan så långt gånget att det inte fanns något alternativ till att fortsätta. Jag räknar med att få rätt i HD.

JAN SAMUELSSON